

Η επιστημονική ειδωλολατρεία της σύγχρονης εποχής

/ [Γνώμες](#)

Αντώνιος Καρβέλας, Θεολόγος, υπ. ΜΔΕ Δογματικής Θεολογίας/Πεμπτουσία

Χαρακτηριστικό της σημερινής εποχής είναι η προσκόλληση στις θετικές ή φυσικές επιστήμες και η ανάδειξη αυτών σε αποδείξεις της ανθρώπινης θεότητας. Πολλοί είναι οι σύγχρονοι άθεοι επιστήμονες, οι οποίοι κραυγάζουν για την ανυπαρξία του Θεού, την οποία μάλιστα προσπαθούν να αποδείξουν με ιδεολογικές,ωστόσο,κατασκευές και όχι τόσο καθαρά επιστημονικές. Στρεβλώνουν δηλαδή την επιστημονική μεθοδολογία και προχωρούν σε προσωπικά αυθαίρετα συμπεράσματα. Άλλοι, βλέποντας την τεράστια πρόοδο και τα ασύλληπτα επιτεύγματα της επιστήμης, θεωρούν πως στο εγγύς ή μακρινό μέλλον η επιστήμη θα εξηγήσει τα πάντα καταρρίπτοντας μια για πάντα την ιδέα περί Θεού. Υπάρχουν επίσης και αυτοί που αντιτίθενται στους προηγούμενους και υποστηρίζουν πως η επιστήμη θα αποδείξει την ύπαρξη του Θεού.

Σε κάθε περίπτωση η επιστήμη θεωρείται το κλειδί για την ερμηνεία των πάντων

και ο σύγχρονος άνθρωπος αντιλαμβανόμενος την πρόοδο της επιστήμης αποκτά την ψευδαίσθηση της αυτοπληρότητας και ασυνείδητα ή συνειδητά λατρεύει τον εαυτό του ως θεό. Ομολογουμένως είναι όντως εντυπωσιακό να βλέπει κανείς τα κατορθώματα της ανθρώπινης διανοίας, η οποία αν και μεταπτωτική και σκοτισμένη δεν παύει να είναι διάνοια. Το πρόβλημα όμως έγκειται στο γεγονός πως η θεώρηση της πραγματικότητας γίνεται μονοδιάστατα, καθώς χάθηκε η προπρωτική πληρότητα. Έτσι ο μεταπτωτικός άνθρωπος βλέπει μόνο την μία όψη, αυτή της τεράστιας δυνατότητάς του να επεμβαίνει στο φυσικό περιβάλλον, να αποκωδικοποιεί το DNA, να δημιουργεί υβρίδια, να προλαμβάνει και να θεραπεύει αρρώστιες κοκ. Οπότε στρέφεται στον ίδιο του τον εαυτό, στις δυνατότητες της διανοίας και του λόγου του, (ε)αυτόν λατρεύει και θεοποιεί. Αυτή η λατρεία της κτιστής πραγματικότητας και του εαυτού είναι ειδωλολατρεία, αφού το κτιστό ταυτίζεται με το άκτιστο, με το οποίο είναι ριζικά ανόμοιο, εξαρτάται πλήρως από αυτό και επομένως ουδεμία ταύτιση δύναται να υπάρξει μεταξύ αυτών των δύο ανόμοιων οντολογικών κατηγοριών [1], αφού ουσιαστικά μόνο μία οντολογική κατηγορία υφίσταται και αυτή είναι η άκτιστη θεία πραγματικότητα, η οποία δημιουργεί βουλητικώς σύμπασα την κτίση.

Ο άνθρωπος και τα έργα του ως κτιστά έχουν όρια. Η επιστήμη λοιπόν έχει όρια, τα οποία δεν μπορούν να αντιληφθούν οι σύγχρονοι ανθρωπολάτρες, οι οποίοι έχουν την ψευδαίσθηση της παντοδυναμίας και της παντογνωσίας. Οι λόγοι της επιστήμης όμως διαρκώς ανανεώνονται και αντιστρατεύονται ο ένας τον άλλον μιας και ερευνάνε τα κτιστά δεδομένα, τα οποία τρέπονται και αλλάζουν κάθε φορά που ανανεώνεται η γνώση ως συνεχής ερευνητική δύναμη ενός τομέα του επιστητού, ως μια ειδική φιλοσοφία δηλαδή του εκάστοτε κλάδου που συστηματοποιεί και κατατάσσει μακροσκοπικά τις γνώσεις που αποκτώνται με τις επιστημονικές μεθόδους μικροσκοπικά. Επομένως μεταβάλλεται διαρκώς και είναι πάντοτε αποσπασματική και σχετική. Η ιδέα της παντογνωσίας υπό αυτό το πρίσμα είναι απατηλή, καθώς πρόκειται για μια δυναμική πορεία, η οποία όμως ποτέ δεν θραύει τα όριά της. Είναι γνώρισμα του μετρημένου και συνειδητοποιημένου επιστήμονα να έχει την ταπεινοφροσύνη, ως αυτογνωσία, του Νεύτωνα, ο οποίος έλεγε πως ο μεγαλύτερος σοφός ομοιάζει με ένα παιδί που παίζοντας στην ακρογιαλιά βάζει σε ένα κοχύλι μερικές σταγόνες νερού. Προς αυτές τις σταγόνες εξισώνεται όλη η σοφία του, σε σχέση με τον ανεξερεύνητο και απέραντο ωκεανό αληθειών (δεδομένων) που εκτείνεται μπροστά του [2]. Αυτήν την απλή αλήθεια παραγνωρίζουν οι σημερινοί «ειδωλολάτρες», που κυνηγούν εναγωνίως την παντογνωσία. Άλλωστε ο άγιος Γρηγόριος Παλαμάς αναφέρει πως αυτοί που αγωνίζονται όλη τους την ζωή για να αποκτήσουν την κοσμική γνώση εξασφαλίζουν στους εαυτούς τους περισσότερη αγνωσία παρά γνώση [3], διότι ακριβώς η γνώση αυτή είναι μεταβλητή και εγκλωβίζει τον

άνθρωπο στον κόσμο δίνοντάς του την ψευδαίσθηση της αυτοθέωσης από την μια, εξαιτίας των γοργών και εντυπωσιακών επιτευγμάτων της επιστήμης και την παγίδευση στον υλώδη τρόπο ζωής ως εμμονή με την ασταμάτητη θήρευση της γνώσης και των αποτελεσμάτων της από την άλλη.

Ο ρόλος της επιστήμης είναι η έρευνα των δεδομένων της κτιστής πραγματικότητας και η αξιοποίηση των πορισμάτων αυτής της έρευνας στην ζωή των ανθρώπων. Η επιστήμη προσφέρει ανέσεις και βελτιώνει τις συνθήκες διαβίωσης της ανθρωπότητας. Ο ρόλος της είναι προπαιδευτικός και εισαγωγικός στην θεογνωσία [4]. Κάθε άλλη ενασχόληση, σημαίνει ξεπέραςμα των φυσικών ορίων της και ολισθαίνει σε τραγικά συμπεράσματα. Όταν δηλαδή καταπιάνονται οι επιστήμονες με τον Θεό προσπαθώντας είτε να Τον αποδείξουν είτε να Τον απορρίψουν με βάση την επιστημονική μεθοδολογία, κάνουν ένα λογικό σφάλμα και ξεπερνάνε τα όρια του εργαλείου αυτού που καλείται επιστήμη. Πολύ απλά διότι ο Θεός δεν είναι ένα φυσικό μέγεθος, είναι ριζικά ανόμοιος από οποιαδήποτε κτιστή περιοχή και γνώρισμα, επομένως αυτό που περιγράφεται από την επιστήμη δεν είναι η ουσία του Θεού αλλά το τι δεν είναι Θεός [5].

Φυσικά, σύμφωνα με τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά, η θύραθεν γνώση δεν καταδικάζεται διότι αυτή δεν είναι από την φύση της καλή ή κακή, αλλά εξαρτάται από το γνωμικό θέλημα του έλλογου όντος που την χρησιμοποιεί και συµμεταβάλλεται προς αυτό, καλλύνεται δηλαδή και κακύνεται ανάλογα με την χρήση της [6]. Από την μια η γνώση γυμνάζει τον νου, ο οποίος έτσι αντιλαμβάνεται την κτιστότητά του και βλέποντας την αρχή και την ξεδίπλωση του κόσμου αναζητά την ποιοτική του αιτία. Πρόκειται για τον άρρηκτο δεσμό της λεγόμενης φυσικής και υπερφυσικής αποκάλυψης, όπου η φυσική αναφέρεται στην έμφυτη (από τον Θεό ως κατ'είκόνα δημιουργήµά Του) λογική αντιληπτικότητα του ανθρώπου, ο οποίος δημιουργείται σε μια σχέση αναφοράς και κοινωνίας με τον Θεό και έτσι οδηγείται, ερευνώντας την κτιστή πραγματικότητα, στο άκτιστο και η υπερφυσική αναφέρεται στην άκτιστη ενέργεια του Θεού που συνέχει και υπάρχει μέσα στον κόσμο [7]. Δεν είναι λοιπόν κακή η γνώση από μόνη της αν την χρησιμοποιεί ο άνθρωπος για εκγύμναση του νου του, ο οποίος άλλωστε για αυτό του εδόθη για να ερευνήσει το πώς της δημιουργίας [8] και ύστερα να οδηγηθεί στο Ποιός της δημιουργίας. Το πρόβλημα προκύπτει όταν ο άνθρωπος εγκλωβίζεται στην κοσμική γνώση, εκτοπίζει τον Θεό από το σημείο αναφοράς του και ζει την ψευδαίσθηση της ολοκλήρωσης, ειδωλοποιώντας τον εαυτό του και την ύλη. Πρόκειται περί μιας φοβερής πλάνης που δεικνύει την τραγικότητα του μεταπτωτικού ανθρώπου, ο οποίος στρέφεται στον εαυτό του, προκειμένου να βρει ένα σημείο αναφοράς που θα βάλει φρένο στα υπαρξιακά του αδιέξοδα.

Παραπομπές:

1. Μητρ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος, Εμπειρική δογματική της ορθοδόξου καθολικής εκκλησίας κατά τις προφορικές παραδόσεις του π.Ιωάννου Ρωμανίδη, Τόμος Α Δόγμα-Ηθική-Αποκάλυψη, σελ.284. Γ έκδοση, τόπος έκδ. Ιερά μονή Γενεθλίου της Θεοτόκου, Λεβαδειά 2018.
2. Ευάγγελος Δ. Θεοδώρου, Τα όρια της επιστημονικής γνώσεως (Πρυτανικός λόγος), εκδόσεις Πανεπιστημίου Αθηνών, τόπος εκδ. Αθήνα, 1981.
3. Γρηγόριος Παλαμάς, Άπαντα τα έργα 2, Λόγοι υπέρ των ιερών ησυχάζοντων,1.1,2 Εισαγωγή κείμενον-μετάφρασις-σχόλια υπό Παναγιώτου Κ. Χρήστου καθηγητού Πανεπιστημίου, σελ.62, εκδόσεις Πατερικά εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς», τόπος εκδ. Θεσσαλονίκη 1992.
4. Μέγας Βασίλειος, Προς τους νέους 2.
5. Ιωάννης Δαμασκηνός, Έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου πίστεως, κείμενο-μετάφραση-εισαγωγή- σχόλια Νικόλαος Ματσούκας, σελ.36,38, εκδόσεις Πουρναρά, τόπος έκδ. Θεσσαλονίκη 2009.
6. Γρηγόριος Παλαμάς,1,1.6,σελ. 72.
7. Ιωάννης Δαμασκηνός, Έκδοσις ακριβής της Ορθοδόξου πίστεως, κείμενο-μετάφραση-εισαγωγή-σχόλια Νίκου Ματσούκα, σελ.457.
8. Μέγας Βασίλειος, εις την Εξαήμερον,PG 29,33B.«πολλὰ ἀπεσιώπησεν, ὕδωρ, ἀέρα, πῦρ, τὰ ἐκτούτων ἀπογεννώμενα πάθη• ἃ πάντα μὲν ὡς συμπληρωτικὰ τοῦ κόσμου συνυπέστη τῷ παντὶ δηλονότι• παρέλιπεδὲ ἡ ἱστορία, τὸν ἡμέτερον νοῦν γυμνάζουσα πρὸς ἐντρέχειαν, ἐξ ὀλίγων ἀφορμῶν παρεχομένη ἐπιλογίζεσθαι τὰ λειπόμενα.»